

"Службени гласник РС", бр. 42/2010

На основу члана 3. став 1. тачка ба Закона о објављивању закона и других прописа и општих аката и о издавању "Службеног гласника Републике Србије" ("Службени гласник РС", број 72/91, "Службени лист СРЈ", број 11/93 - одлука СУС и "Службени гласник РС", број 30/10) и члана 6. став 1. Уредбе о заступнику Републике Србије пред Европским судом за људска права ("Службени гласник РС", број 61/06 - пречишћен текст) објављује се, на српском и енглеском језику, Пресуда Европског суда за људска права по представци број 28353/06 - предузеће Motion Pictures Guarantors LTD против Србије, која гласи:

"ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ПРЕДУЗЕЋЕ МОТИОН ПИЦТУРЕС ГУАРАНТОРС ЛТД против СРБИЈЕ

(Представка број 28353/06)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

8. јун 2010. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима предвиђеним чланом 44. став 2. Конвенције. Могуће су редакторске промене.

У предмету предузеће Motion Pictures Guarantors LTD против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење) заседајући у већу у чијем су саставу били:

Françoise Tulkens, председник,

Ireneu Cabral Barreto,

Danute Jočiene,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Nona Tsotsoria,

Işil Karakaş судије,

и **Sally Dollé**, секретар Одељења,

после већања на затвореној седници одржаној 11. маја 2010. године, изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 28353/06) против Србије коју је Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: "Конвенција"), поднело предузеће Motion Pictures Guarantors LTD, са седиштем у Канади ("подносилац представке"), дана 13. јула 2006. године.

2. Подносиоца представке су пред Судом заступали г. П. Самарџија, г. С. Поповић, гђа К. Костић и гђа Л. Томашевић, сви адвокати из Београда. Владу Србије (у даљем тексту "Влада") заступао је њен заступник, г. С. Царић.

3. Подносилац представке се жалио да је лишен права на правично и јавно суђење у поступку у вези са његовим предлогом за повраћај у пређашње стање.

4. Суд је 30. марта 2009. године одлучио да Владу обавести о представи. Примењујући одредбе члана 29. став 3. Конвенције, такође, је одлучио да се о основаности представке расправља истовремено са њеном допуштеношћу.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Чињенице предмета, како су их стране изнеле, могу се сумирати како следи.

6. Подносилац представке је 27. фебруара 1995. године поднео парничну тужбу Трговинском суду у Београду, тражећи да му његови бивши пословни партнери исплате 34.975 евра.

7. После три враћања предмета на поновно суђење, Трговински суд је заказао следеће рочиште за 13. септембар 2005. године у 11 часова.

8. Тог јутра је адвокат подносиоца представке био у Трећем општинском суду у Београду неким другим послом. Подносилац представке тврди да је у 10.30 часова његов адвокат узео такси да би што пре стигао у Трговински суд. Неких 700 метара пред одредиште, међутим, такси возило се покварило, па је адвокат подносиоца представке морао да настави пешке. Он је коначно стигао у суд у 11.04 часова, тачно у тренутку када је судија завршавао диктирање записника својој секретарици у предмету подносиоца представке. Такође је био присутан и један од адвоката тужених.

9. Подносилац представке је неодређеног дана после тога примио решење Трговинског суда од 13. септембра 2005. године, у коме се наводи да се ниједна странка није појавила у суду, због чега се поступак мора обуставити (видети став 18. у даљем тексту).

10. Подносилац представке је 19. септембра 2005. године тражио повраћај у пређашње стање, тј. враћање поступка у статус quo ante (видети став 16. у даљем тексту). Објаснио је зашто је његов адвокат закаснио и предложио да се саслуша и возач такси возила као и адвокат тужених.

11. Пошто није било усменог рочишта, Трговински суд је 26. септембра 2005. године донео решење којим се одбија предлог, наводећи да се повраћај у пређашње стање може одобрити само у случају више силе. Штавише, адвокат подносиоца представке је требало да буде ажурнији и да из Трећег општинског суда крене петнаест минута раније, што би му чак омогућило да, пошто се такси возило покварило, на време стигне у Трговински суд пешке на заказано рочиште.

12. Подносилац представке се 3. октобра 2005. године, односно 7. новембра 2005. године жалио на одлуке Трговинског суда од 13. септембра 2005. године, односно 26. септембра 2005. године.

13. Виши трговински је 19. децембра 2005. године, након што није одржао усмено рочиште, одбио обе жалбе. Тиме је он потврдио аргументацију Трговинског суда, додавши да подносилац представке није доставио релевантне доказе да се такси возило заиста покварило, и констатовао да се, у сваком случају, "квар возила не може доказати изјавом сведока" већ документованим доказом као што су рачуни за поправку.

14. Подносилац представке је ово решење примио 26. јануара 2006. године.

15. Као одговор на захтев Заступника, "Беотахи", удружење такси возача је 23. априла 2009. године дало објашњење да, с обзиром на уобичајену саобраћајну гужву и локацију, замена такси возила не би била могуће решење за адвоката подносиоца представке. У сваком случају, Трговински суд је био на удаљености од неких 700 метара, због чега би њиховом клијенту требало неких 5-7 минута пешке да стигне на одредиште.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

A. Релевантне одредбе Закона о парничном поступку из 2004. године (објављен у "Службеном гласнику Републике Србије", број 125/04)

16. Члан 111. предвиђа, интер алиа, да странка која је претрпела штетне процесне последице због тога што није приступила заказаном рочишту има право да поднесе предлог за повраћај у пређашње стање, који, кад постоје оправдани разлози, води враћању поступка у статус quo ante.

17. Члан 115. ст. 3. и 4. предвиђа да суд доноси одлуку у вези са овим захтевом без одржавања усменог рочишта, осим ако оно није потребно ради "правилног утврђивања чињеница".

18. Члан 296. став 2. предвиђа да се поступак обуставља ако обе стране неоправдано изостану са рочишта за главну расправу, а "тужба се сматра повученом".

19. Члан 385. став 1. и члан 388. предвиђају да странка чији је предлог за повраћај у пређашње стање одбијен има право да поднесе жалбу вишем суду, али нема право на усмено рочиште пред тим судом.

20. Чл. 360-363, 373. и 388. предвиђају да је жалбени суд надлежан да разматра и правна и чињенична питања и да тако потврди спорну пресуду, преиначи је или укине, и наложи да се предмет поново разматра пред првостепеним судом.

21. Члан 422. тачка 10. предвиђа да се поступак може поновити ако Европски суд за људска права у међувремену донесе пресуду у односу на Србију по истом или сличном правном питању.

Б. Релевантна домаћа судска пракса како ју је Влада сумирала

22. Виши трговински суд у Београду је 27. децембра 1999. године утврдио да уобичајена саобраћајна гужва не може бити разлог да се усвоји предлог за повраћај у пређашње стање у ситуацији када је адвокат тужиоца изостао са заказаног рочишта (Пж. 6786/99).

23. Исти суд је 3. септембра 2002. године утврдио да би предлог за повраћај у пређашње стање требало усвојити у случају да је адвокат тужиоца, пошто је узео у обзир уобичајену саобраћајну гужву и кренуо из канцеларије на време, закаснио на заказано рочиште због тога што му се покварио аутомобил (видети Пж. 4191/02).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

24. Према члану 6. став 1. Конвенције подносилац представке се жалио да му је ускраћено право на правично и јавно суђење у поступку у вези са његовим предлогом за повраћају пређашње стање.

25. Члан 6. став 1. Конвенције, у релевантном делу, гласи како следи:

"...Свако, током одлучивања о његовим (или њеним) грађанским правима и обавезама ... има право на правичну ... расправу... пред ... судом ..."

A. Допуштеност

26. По мишљењу Суда, иако Влада није ставила примедбу на надлежност Суда ратионе материае, примена члана 6. став 1. захтева да се она разматра упркос томе (видети, мутатис мутандис, Блечић против Хрватске [BB], број 59532/00, став 67, ЕЦХР 2006-...). Суд, према томе, примећује да је спорни поступак био

од одлучног значаја за могућност подносиоца представке да о основаности његовог тужбеног захтева одлучује суд и да, као такав, спада у оквир члана 6. став 1. Конвенције (видети О. и А.К. против Аустрије, број 13202/87, одлука Комисије од 15. марта 1990. године; Гороу против Грчке (број 2) [ВВ], број 12686/03, став 27, ЕЦХР 2009-...).

27. Суд даље констатује да представка није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3. Конвенције и да није недопуштена ни по једном другом основу. Због тога се мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

1. У вези са неодржавањем усменог рочишта

(а) Наводи странака

28. Влада је подсетила да члан 6. став 1. Конвенције не садржи апсолутни захтев да се рочиште одржи без обзира на посебне околности датог питања. Посебно, централно питање у овом предмету је било да ли је адвокат подносиоца представке кренуо на време из Трећег општинског суда да би до 11 часова тога дана стигао у Трговински суд. Пошто су раздаљина између судова о којима је реч, као и уобичајена саобраћајна гужва у Београду, свима добро познати јасно је да не постоји потреба да се о томе расправља на рочишту, нити да се саслушавају сведоци које је с тим у вези предложио подносилац представке. Влада је тиме у потпуности потврдила аргументацију домаћих судова, додавши да је адвокат подносиоца представке радио у адвокатској канцеларији са неколико колега које су га могле заменити у случају да су му обавезе временски тесне.

29. Подносилац представке је поново потврдио своју притужбу.

(б) Оцена Суда

30. Суд прво примећује да право на "јавно суђење" из члана 6. став 1. подразумева право на усмено, контрадикторно рочиште. Заправо, такво рочиште представља основно начело предвиђено овом одредбом (видети Јуссила против Финске [ВВ], број 73053/01, став 40, ЕЦХР 2006-ХИИИ). Међутим, обавеза одржавања јавног суђења према члану 6. став 1. није апсолутна. Стога се оно може изоставити ако се странка недвосмислено одрекне свог права на исто и ако не постоје питања од јавног интереса због којих је рочиште неопходно (видети, међу другим ауторитетима, Хаканссон и Стурессон против Шведске, пресуда од 21. фебруара 1990. године, серија А број 171-А, стр. 20, став 66; Сцхулер-Зграгген против Швајцарске, пресуда од 24. јуна 1993. године, серија А број 263, стр. 19-20, став 58; Лундевалл против Шведске, број 38629/97, став 34, 12. новембар 2002. године).

31. Рочиште не мора бити неопходно због изузетних околности предмета, на пример, када не покреће чињенична или правна питања која се не могу решити на одговарајући начин на основу списка предмета и писаних запажања странака (видети, мутатис мутандис, Фредин против Шведске (број 2), пресуда од 23. фебруара 1994. године, серија А број 283-А, стр. 10-11, ст. 21-22; Фисцхер против Аустрије, пресуда од 26. априла 1995. године, серија А број 312, стр. 20-21, став 44; Лундевалл против Шведске, цитиран у горњем тексту, став 34).

32. Даље се подсећа да је право на рочиште, у поступку пред првостепеним и јединим судом, уобичајено право (видети, међу многим другим ауторитетима, Хаканссон и Стурессон против Шведске, пресуда цитирана у горњем тексту, стр. 20, став 64). Међутим, одсуство рочишта пред другостепеним или трећестепеним судом може се оправдати посебним карактеристикама поступка о коме је реч, под условом да је рочиште одржано пред првостепеним судом (видети, на пример, Хелмерс против Шведске, пресуда од 29. октобра 1991. године, серија А број 212-А, стр. 16, став 36). Сходно томе, уколико нема посебних околности које оправдавају изостављање рочишта, право на јавно суђење према члану 6. став 1. подразумева право на усмено, контрадикторно рочиште пред најмање једном судском инстанцом (видети Лундевалл против Шведске, цитиран у горњем тексту, став 36).

33. Ако се вратимо на предметни случај, Суд прво констатује да је главно питање у спорном поступку било да ли се долазак адвоката подносиоца

представке на заказано рочиште пред Трговинским судом са закашњењем може сматрати "оправданим", у смислу члана 111. Закона о парничном поступку (видети став 16. у горњем тексту).

34. Друго, с обзиром на релевантну домаћу судску праксу, изгледа да се возило у квару, у зависности од околности, може сматрати прихватљивим разлогом да се одобри повраћај у пређашње стање (видети став 23. у горњем тексту).

35. Треће, док је раздаљина између судова о којима је реч могла бити свима позната, посебни саобраћајни услови тога дана, укључујући и околности у вези са кваром, нису могли бити познати; они су се стога морали утврдити, укључујући и саслушање самог возача такси возила.

36. Најзад, мада је подносилац представке изричито предложио усмено рочиште, такво рочиште није одржано ни пред првостепеним ни пред другостепеним судом, па је Трговински суд имао апсолутну дискрецију да ли да га одржи, док Виши трговински суд то није могао да учини с обзиром на важеће домаће законодавство (видети ст. 17. и 19. у горњем тексту).

37. С обзиром на горе наведено, не коментаришући какав би био стварни исход предлога подносиоца представке за повраћај у пређашње стање (видети, мутатис мутандис, Гарциа Руиз против Шпаније [ВВ], број 30544/96, став 28, ЕЦХР 1999- И), Суд не може да утврди да је у посебним околностима конкретног предмета било неких изузетних елемената који би могли оправдати пропуст домаћег суда да одржи јавно, контрадикторно рочиште. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

2. У вези са правичношћу

38. С обзиром да је утврдио повреду члана 6. став 1. Конвенције у вези са правом подносиоца представке "на јавно суђење", Суд сматра да није неопходно да се посебно разматра да ли је, у овом предмету, такође, дошло до повреде члана 6. став 1. у вези са правичношћу поступка о коме је реч (видети,

између осталог, Еммер-Реиссиг против Аустрије, број 11032/04, ст. 30-33, 10. мај 2007. године).

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

39. Члан 41. Конвенције предвиђа:

"Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци."

А. Штета

40. Подносилац представке није прецизирао свој захтев у овом погледу. Сходно томе, Суд му ништа не додељује по овом основу. Међутим, Суд констатује да подносилац представке може да изабере да користи члан 422.10 Закона о парничном поступку (видети став 21. у горњем тексту; видети, такође, мутатис мутандис, Винчић и други подносиоци представке против Србије, бр. 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06, 49388/06, 50034/06, 694/07, 757/07, 758/07, 3326/07, 3330/07, 5062/07, 8130/07, 9143/07, 9262/07, 9986/07, 11197/07, 11711/07, 13995/07, 14022/07, 20378/07, 20379/07, 20380/07, 20515/07, 23971/07, 50608/07, 50617/07, 4022/08, 4021/08, 29758/07 и 45249/07, став 61, 1. децембар 2009. године).

Б. Трошкови

41. Подносилац представке је тражио 540 евра на име трошкова пред домаћим судовима, као и 1.350 евра за трошкове пред Судом.

42. Влада је оспорила ове захтеве.

43. Према пракси Суда, подносилац представке има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој се докаже да су заиста и неопходно настали и да су, такође, оправдани у погледу износа. У предметном случају, узевши у обзир документа која поседује и горе наведене критеријуме, Суд сматра да је оправдано да се подносиоцу представке досуди износ од 1.000 евра, на име покрића трошкова према свим основима.

В. Затезна камата

44. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ГОРЕ НАВЕДЕНИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. Проглашава представку допуштеном;
2. Утврђује да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције због неодржавања јавне расправе;
3. Утврђује да не постоји потреба да се даља притужба подносиоца представке разматра посебно према члану 6. став 1. Конвенције;
4. Утврђује

(а) да Тужена држава треба да исплати подносиоцу представке у року од три месеца од датума када ова пресуда постане правоснажна, у складу са чланом 44. став 2. Конвенције, 1.000 евра (једна хиљада евра), плус сваки порез који се на њега може платити, на име трошкова, који ће се претворити у српске динаре по стопи важећој на дан исплате;

(б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

5. Одбија преостали део захтева подносиоца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 8. јуна 2010. године у складу са правилом 77 ставови 2 и 3 Пословника Суда.

Sally Dollé	Françoise Tulkens
Секретар	Председник